

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2118.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrtni strani Din 500.—, 1/16 strani
Din 250.—, 1/32 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Pomembne izjave dr. Korošca.

Pretekli teden je minister dr. Korošec o priliki razprave o proračunu notranjega ministrstva imel govor, ki iz njega povzamemo nekatere zanimive pojasnitve in ugotovitve.

Občinske volitve.

O njih je izjavil g. notranji minister: Lani so po vsej državi bile občinske volitve, pričeni z moravsko banovino dne 25. septembra, ter so bile zaključene z donavsko in vardarsko banovino dne 6. decembra. Občinske volitve so topot prišle iz okvira lokalnosti ter so imele dalekosežen zamah politične meritve moči. Občinske volitve so bile že za časa načelne proračunske debate predmet ostre kritike. Toda zapomniti si je treba: Volitve so se vršile v okoli 3800 občinah. Bilo je 10.000 kandidatov za župane in skoro 200 tisoč kandidatov za občinske odbornike. Volilcev je bilo okoli 2.200.000, ki so prišli na volišča. Oblasti so imele stroga navodila, pismena in ustmena, da postopajo po zakonih in da se držijo izven strank. Ogromna večina oblastnih organov je postopala korektno in po zakonih ter zato zasluži vso pohvalo. Kjer se je pa pripetilo in če se je pripetilo, da so se kakšni organi pregrešili proti svoji dolžnosti, bodo vsi po končani preiskavi imeli priliko, da se zagovarjajo. Kar se pa tiče volitev v mestne občine, se kr. vlada nadeja, da se

bodo razmere toliko razčistile, da bi mogli že to leto imeti volitve v mestnih občinah.

Borba proti komunizmu.

Komunizem razvija svojo agitacijo ter propagando po vseh državah. Naša država ni izvzeta. O tej komunistični propagandi je rekel minister dr. Korošec: »Posebno skrb je ministrstvo posvetilo komunistični akciji, ki smo jo lani v izdatni meri čutili ne le pri nas, temveč po vsem svetu. Proti koncu leta 1936 smo zasledili novo komunistično formacijo (pokrajinskih odborov). Oblastvenim organom se je z energično akcijo v kratkem času posrečilo, odkriti in prijeti funkcionarje »pokrajinskih odborov za Hrvatsko in za Slavonijo«, »ekspoziture slovenske komunistične omladine«, »pokrajinskega odbora za Vojvodino« in »predsedstva odbora za Beograd«. Pri tej priliki so našli obilno protizakonito in propagandno gradivo z raznimi tehničnimi pripomočki. Malone v vseh primerih so našli tudi člane zarotniškega tehničnega aparata. Najmočnejši tehnični aparat so odkrili v Zagrebu, ki je veljal obenem kot »veja centralne tehnike« na Dunaju z nalogo, da dobavlja propagandno gradivo na področju Hrvatske, Slavonije in Slovenije. Manjše komunistične skupine so tekom lanskega leta odkrili v Delnicah, Lokvah, Bosanski Kostajnici in na Sušaku.



V NAŠI DRŽAVI.

Da bodo volilci znali. Že v zadnji številki smo kratko navedli obnašanje petomajskih poslancev v narodni skupščini. Za vsakega takega poslanca morajo davkoplačevalci dnevno plačati 300 dinarjev. Da bodo petomajski volilci vedeli, kakšne poslance so izvolili, hočemo objaviti le nekoliko duhtečih cvetk iz govora dr. Novačana. Rekel je med drugim: »Slovinci smo blagovest Kristusovega nauka drago plačali. Z našim narodom so ravnali kakor s sužnji. Ali veste, kaj nam govorijo križi — znamenja na naših križpotih? Naše kapelice in tiste bele cerkvice po bregovih in hribih? V naši vasi so to bili v prvi dobi krščanstva kot pozneje, isto, kar je bil Gesslerjev klobuk v Švici. — Kdor se križu ni poklonil, ko je šel mimo njega, je bil pretepen ali ubit. Gos-

podje, to je zgodovina! In cerkvice? Ko se je nemška plemenitaška gospoda dovoljno pregrešila in se nažrla sadov našega kmeta, je začutila potrebo, da se — spravi z Bogom, in je zato revežem ukazala, in ti so zgradili cerkve. Reveži so sicer umirali, cerkvice pa so ostale.«

Ta šopek pošiljamo volilcem dr. Novačana, da mu ga pomolijo pod nos, ako se bo še kdaj pojavil pred njimi. Dr. Novačan še obljublja nov šopek, ki ga bo splel o priliki parlamentarne razprave o konkordatu. Takrat bo strmečim ljudem pokazal, kaj je Vatikan, kaj je Katoliška akcija, kaj je naš klerikalizem in kaj je rimski klerikalizem sploh. Klerikalni zmaj bo sigurno uničen na vse večne čase, ako pride tak »vitez« nad njega.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Sklepi velikega fašističnega sveta v Rimu. Pod vodstvom Mussolinija je zboroval v Rimu veliki fašistični svet, kojega sklepi se nanašajo predvsem na oborožitev Italije. Po novem oboroževalnem načrtu bo izdala Italija v bližnjih letih 40 milijard Din za oborožitev na suhem, morju in v zraku. — Italijani so začeli po

zgledu Angležev na Malti utrjevati mali otok Pantelleria v Sredozemskem morju, s katerega bodo lahko zaprli vsak prehod skozi omenjeno morje. Na otoku bo oporišče za letala, podmornice in velikanski topovi. Najnovejša italijanska sredozemska trdnjava dela velike preglavice Angležem. — Dalje spada med sklepe fašističnega sveta določba, da bodo morali pod orožje vsi moški od 18. do 55. leta za slučaj mobilizacije. Vsi ti letniki se bodo pozivali od časa do časa na orožne vaje. — Veliki svet je naročil zunanjemu ministru, naj uradno sporoči voditelju španskih nacionalistov generalu Francu in njegovi vojski pozdrave z željo na popolno zmago nad komunisti. — Na predlog Mussolinija je sklenil svet posebne odredbe, ki se nanašajo na pospeševanje rojstev v Italiji. Na Italijanskem bodo imele prednost pri nastavitvah delavske in uradniške družine z otroci. Socialno skrbstvo se bo oziralo predvsem na družine z več otroci. Država bo dajala posojila onim, ki se hočejo poročiti in bo vpeljala zavarovanja za doto. Ustanovi se zveza družin številnim potomstvom. Občine, v katerih bi nazadovalo število rojstev, se ukinejo in se jih žigosa kot nevredne. Plače samcev se znižajo v dobro družinskim očetom z otroci na polovico.

Kaj se godi v Romuniji? V Romuniji se zaprli vsa vseučilišča zato, da bi lahko preustrojili pouk po novem zakonu o visokih šolah. Po novem bo študentom prepovedano članstvo in sodelovanje pri političnih strankah. Notranji minister je prejel pooblastilo, da nemudoma razpusti vse organizacije framonov ali prostozidarjev, ker pospešujejo z ozirom na svojo novo politiko revolucionarna gibanja.

Važne izjave čehoslovaškega zunanjega ministra. Čehoslovaški zunanji minister dr. Krofta je imel na seji zunanje političnih odborov parlamenta govor, v katerem je uvodoma naglasil, da mora biti Čehoslovaška pripravljena na največje žrtve, da bo njena obramba dovolj močna. Nadalje je podčrtal, da je Zveza narodov stebler miru in da je Čehoslovaška brezpogojno za to ustanovo. Mala zveza se notranje utrjuje. Ob obisku predsednika republike dr. Beneša v Beogradu se bo jasno pokazalo prijateljstvo med Jugoslavijo in Čehoslovaško. Odnosaji s Francijo so se s podpisom trgovinske pogodbe znova zboljšali. Pogodba med Čehoslovaki in ruskimi sovjeti je izključno obrambnega značaja in v popolnem skladu z določili Društva narodov. Sicer uglasjene odnosaje med Čehoslovaško in Nemčijo moti propaganda, ki se vrši iz Nemčije proti Čehoslovaški. Demokracija Čehoslovaške je svojo najtežjo preizkušnjo že prestala. — Nazadnje je dr. Krofta poudaril, da bo

Širite „Slov. gospodarja“!

Čehoslovaška vedno odločno zavračala komunistično anarhijo.

Razočarani avstrijski monarhisti. Povratek Otona Habsburškega na avstrijski prestol je v zadnjem času hudo strašil po evropskem časopisju. Bilo je že objavljeno, da bo avstrijski kancler Schuschnigg odpotoval po neuspelem obisku nemškega zunanjega ministra dr. Neuratha na Dunaju v Rim k Mussoliniju. Ker so Nemci s Hitlerjem na čelu proti povratku Habsburžanov, kakor je to povedal dr. Schuschnigg na Dunaju dr. Neurath, bi naj Mussolini pristal na Otona. Sedaj pa si je Italija nenadoma glede vprašanja Habsburžanov osvojila stališče Nemčije in radi tega je preložil avstrijski kancler svoje potovanje v Rim. Kar se tiče habsburškega vprašanja, je že tudi Vatikan davno izjavil, da se v tako vprašanje ne meša. Notranja zadeva avstrijskega naroda je, če se bo habsburška monarhija obnovila ali ne.

Preprečen prevrat na Madžarskem. Po zgledu Hitlerjevega narodnega socializma je bil zasnovan na Madžarskem prevrat, katerega je vodil nemški poslanik v Budimpešti Mackensen, sin izza svetovne vojne znanega nemškega maršala ter zastopnik nemške uradne poročevalske agencije baron Hahn. Oba sta skrivaj zapustila Madžarsko, kakor hitro sta zvedela, da je zarota predčasno odkrita in preprečena po predsedniku vlade Daranyiju, voditelju združenih krščanskih strank grofu Zichyju ter voditelju stranke malih kmetov dr. Eckhardu. V zvezi z razkritjem prevratne zarote je bilo aretiranih v prestolnici in po deželi več sto ljudi.

Važen zakon sprejet v Grčiji. Grška vlada je sprejela zakon o socialnem zavarovanju, ki je bilo doslej za slučaj bolezni in smrti v Grčiji čisto neznano. Novi in prepotrebni zakon je javnost z navdušenjem pozdravila.

Nepopustljivost Anglije napram Nemčiji. V zadnjem času so si Nemci veliko prizadjali, da bi pridobili Angleže za pristanek na vrnitev vsaj nekaj kolonij, katere so zgubili po mirovni pogodbi. Anglija je nemške zahteve po kolonijah zavrnila in je izjavil angleški zunanji minister Eden v parlamentu, da ne bo odstopila Angleška niti koščka svoje zemlje. Vrnitev nemških kolonij bi lahko prišla v kratkem na dnevni red, pa samo pri Društvu narodov, iz katerega je Nemčija izstopila.

Razvoj državljanske vojne v Španiji. V očigled še neprestanemu divjanju nad vse krute in krvave državljanske vojne na Španskem razpravlja svetovno časopisje o strašni usodi španskih otrok, katere je najbolj kruto zadelo bratomorno klanje. 50.000 otrok brez staršev se podi okrog v pomanjkanju in mrazu. Očividci-dopisniki večjih listov trdijo, da so videli na lastne oči v pogorju Guadarama cele kupe zmrznjenih otrok. Že nekaj časa vozijo sovjetske ladje, ki se vračajo iz Španije, s seboj otroke španskih delavcev in je v Rusiji že nekaj tisoč teh otrok. Ti se vzgajajo na stroške sovjetov, ki hočejo iz njih vzgojiti naraščaj mednarodne armade komunistične internacionale ali kominterne. Ti otroci se poučujejo v vseh skrivnostih propagande za svetovno revolucijo in bolj-

ševiškega nasilja. — Poročali smo že, kako so sklenile velesile strogo nadzorstvo španskih mej, da bi noben od vojskujočih se strank na Španskem ne mogla dobiti pomoči od zunaj. Sedaj se je pa zvedelo, da se ne bo nadzorstveni načrt izvajal pred 20. marcem. To odlašanje izrabljajo z mrzlično naglico vse velesile, ki so podpisale odlok o strogem nadziranju in podpirajo ene generala Franca, druge pa rdeče. Francija pospešuje z vso silo prehod rdečih prostovoljcev čez mejo, ki dobivajo v Pertignanu španske potne liste in državljanstvo. Prostovoljci iz Francije se uvrščajo v rdečo armado na podlagi



Vnebovpijoči greh. Na četrtem mestu med vnebovpijočimi grehi je zadrževanje ali utrgovanje delavskega zasluga. Tega greha so v velikem obsegu krivi ruski boljševiki. Grmijo zoper kapitalizem in njegovo izkoriščanje delavcev in njihovih delovnih sil. S tem kričanjem pa hočejo samo zakriti lastno počenjanje. Tudi v najhujših časih izkoriščanja delavcev od strani brezsrčnega kapitalizma se niso dogajale takšne krivice, kakor se zdaj godijo med ubogimi ruskimi kmeti in delavci. V dokaz naslednji stvarni podatki: Glasilo gospodarskega komisariata »Socialistično zamljedelo« je proti koncu lanskega leta poročalo, da delavci, ki delajo s traktorji v Rostovski oblasti, ne morejo kupiti niti najmanjše zimске obleke in obutve, ker jim rdeči direktorji že dolgo niso izplačali njihove dnine. Svota neizplačanih dnin znaša v Pavlovski mašinski in traktorski postaji 124.000 rubljev (t. j. 1 milijon 240.000 Din), v Jejansku 141 tisoč rubljev, v Kahnibolotsku 141.600 rubljev, v Persijanovu 67.000 rubljev, v Aleksandrovsu 678.000 rubljev, v Rodanu 99.300, v Semibalkovu 89.000, v Armaviru 97.000, v Novopokrovsku 120.000, v Leningradski mašinski in traktorski postaji 77.900 rubljev, Torej skupno preko 16 milijard Din. Dalje plše isti list, da so neizplačane dnine v 154 mašinsko-traktorskih postajah tega okrožja znašale do 1. oktobra 1936 rubljev 3 milijone 800.000. Slične so razmere v drugih okrožjih. Nešteti delavci so izgubili vsako upanje, da jim bodo boljševiški oblastniki izplačali njih zasluge. Delavci hodijo bos in nagi in stradajo, rdeči oblastniki pa uživajo. Ni bilo večjih izkoriščevalcev in nasilnikov delavstva, kot so boljševiški komunisti.

Moskva pošilja strup. Glavno mesto Rusije je hkrati glavno središče komunistične in brezbožne propagande. Iz Moskve se pošiljajo v raznih jezikih knjige in knjižice po svetu. Njihova vsebina je polna ne samo laži, neresnic, natolcevanja in hujskanja, marveč najnevarnejšega brezvernega in brezbožnega strupa. Takega strupa pošilja kominterne (komunistična internacionala) v razne države kar cele tone. Tako je nedavno zaplenila državna oblast v Švici 17 zabojev knjig, težkih nad tri tone. Ko so te zaboje pregledali, so našli samo knjige in knjižice komunistične, anarhistične in protiverske vsebine, pisane v nemškem jeziku, natisnjene

različnih delovnih pogodb kot specialisti. Nekaterim se izstavljajo celo diplomatski potni listi in mornariške knjižice. Na drugi strani pa zopet trdijo poročila inozemskih listov, da toliko nemških in italijanskih prostovoljcev, kakor se je izkrcalo v Španiji zadnji čas za ojačenje vojske generala Franca, ni prišlo prej ves čas divjanja državljanske vojne.

Japonske kolonijalne zahteve. Japonska bo v kratkem predložila velesilam svoje posebne kolonialne zahteve. Ministrski predsednik Hajaši je že izjavil, da se bo začela Japonska pogajati z Nizozemsko zaradi odstopa Nove Gvineje.

v Moskvi in od tamkaj v Švico poslane. Oblast je pustila v promet samo takozvana znanstvena dela, vse druge knjige ter knjižice pa je zaplenila. Povsod se je treba z vso energijo braniti zoper strup iz Moskve.

Mehiški katoličani na poti odločnosti. Katoličani v Mehiki ogromno trpijo od komunistov, s katerimi so združeni frimasoni. Brezbožni komunisti so vzeli zavednim katoličanom vse pravice v javnosti, vrgli križe, katehete in Boga iz šole, pregnali duhovnike in naposled odvzeli katoličanom cerkve, katere so si ti sezidali z lastnim denarjem. Celo v zasebnih hišah ne bi smeli katoličani opravljati svojih pobožnosti. Tako je pretekli mesec vdrla policija v mestu Orizaba (v državi Vera Cruz) v neko zasebno stanovanje, kjer so se opravljale verske pobožnosti. Okoli 70 udeležencev je bilo aretiranih, več ljudi, ki so skušali pobegniti, je bilo ranjenih, neka 14letna deklica pa je bila ubita. Ta dogodek pa je do obupnosti ogorčil tukajšnje katoliško prebivalstvo, da se je vzbudilo iz dosedanjega strahu pred oblastmi ter se odločilo za nepričakovan čin: Dvignilo se je in si s silo osvojilo cerkve po mestu, katere so bile zaprte skozi zadnjih deset let po določbah tozadevnega državnega zakona. Verniki so cerkve odprli in po dolgih letih so se zopet oglasili zvonovi. Zanimivo je, da policija sploh ni prebivalstva nič ovirala pri tem koraku in tudi ni skušala ljudi izgnati, ko so zasedli cerkve. Nasprotno, katoličani so s to svojo odločnostjo toliko dosegli, da jim je obljubljeno, da bo vlada preklicala proticerkveni zakon.

Za urade, društva, šole: Krasen portret Slomškega, ki ga je napravil znameniti mariborski kipar g. Sojč, vzbuja vsesplošno zanimanje. Takoj prvi dan so mnogi izrazili svoje občudovanje, da to je pa delo, ki je vredno, da je povsod v naših lokalit. Ne le izdelava, tudi cena mu vsakega ugažala. Portret je izdelan tako, da ga je mogoče obesiti na steno, dasi je v velikem reliefu. Cena mu je le 100 Din. Vse, ki se zanimajo za ta relief, prosimo, da se oglasijo pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Šmarnice! Nove šmarnice: Lepa si, lepa si, roža Marija, broš. Din 18, vez. 26. Na zalogi so še: Slomškove šmarnice, broš. Din 17, vez. 26 Din. Sv. Bernardka, broš. Din 24, vez. Din 34. Marija in presv. Srce Jezusovo, vez. Din 20. Marija, vzor krščanskega življenja, vez. D 12. Marija, Matč dobrega sveta, 5 Din. Ker vemo, da marsikje obhajajo šmarnične pobožnosti, ko ne morejo v cerkev, pri domačih kapelah, je prav, ako sosedje zložijo skupaj denar za eno knjigo, ter se tudi pri teh kapelah čitajo lepe šmarnice. Knjige so v zalogi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in Ptuj.